

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3185/2019
14.05.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Рада Рвовић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милутин Косановић, адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 244/19 од 24.04.2019. године, у седници одржаној 14.05.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 244/19 од 24.04.2019. године и пресуда Основног суда у Суботици П2 Н 275/18 од 29.01.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П2 Н 275/2018 од 29.01.2019. године ставом првом изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиље којим је тражила да се одреди мера заштите од насиља у породици и да се забрани туженом да јој наноси или покуша нанети телесне повреде, изазива код ње страх претњом доношења телесне повреде и да му се забрани да је вређа и да се безобзирно и злонамерно понаша и да се приближава њој и месту њеног становања на удаљености даљој од 100 метара, да се наложи туженом да се исели из куће која се налази у ..., у Улици ..., у року од 24 часа по пријему пресуде, те да ће мере трајати највише годину дана, да жалба на пресуду не одлаже њено извршење, као и да се тужени обавезе да јој накнади трошкове поступка. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом на име трошкова поступка плати 36.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 244/19 од 24.04.2019. године ставом првим изреке, жалба тужиље је одбијена и првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку-ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11, 87/18), и нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су склопиле брак ...1992. године и имају кћерку ВВ, која је рођена ...2006. године. Пре рођена ћерке, странке су се једном потукле, а у даљем заједничком животу тужени није био физички насилан према тужили. У последње две године заједничког живота између странака је долазило до честих конфликтних ситуација, због чега је њихов брак разведен пресудом Основног суда у Суботици П 368/18 од 04.09.2018. године, а заједничко малолетно дете поверено је тужили. Странке живе у истој кући у ..., у Улици ... бр. ..., која је власништво тужиле, на којој тужени има право доживотног плодоуживања.

Пре развода брака тужила се два пута обраћала Центру за социјални рад Града Први пут, 14.11.2016. године, када је изјавила да је тужени назива погрдним именима скоро увек када је у припитом стању и пред дететом, да је једном приликом бацао све ствари из фрижидера и да је она тада позвала полицију, да вози њихову ћерку у припитом стању, да јој је узео телефон и преко њеног налога на фејсбуку се дописивао са разним мушкарцима и други пут 29.03.2017. године, када је изјавила да је тужени 27.03.2017. године дошао кући у видно алкохолисаном стању, да је викао на њу, вређао је, тражио њен мобилни телефон, како би нашао број полицајца за кога је сумњао да има нешто са њом и претио да ће јој се осветити, јер га је два пута пријављивала полицији. Тужила се 28.12.2017. године обратила ПУ Суботица, где је изјавила да проблем у браку са туженим постоји од првог дана брака због његовог алкохолисаног стања, да је вређа, да су се често свађали, да је једном приликом у алкохолисаном стању у дворишту металном штанглом почео да убија све кокошке, јер су испод квочке нестајала јаја и да је тужени никада није тукао. Тужени алкохол конзумира изузетно ретко, 30 година ради на железници, где су контроле алкохолисаног стања честе и где би добио отказ када би било установљено да је био у алкохолисаном стању. Тужила је одлазила код психијатра, на контролом прегледу 05.07.2016. године код тужиле је констатовано стање без промена депресивно синдромске симтоматологије. Тужила је више пута подносила тужбе против туженог ради заштите од насиља у породици, да би их потом повукла. Дана 04.10.2018. године тужила је Одељењу криминалистичке полиције ПУ Суботица пријавила да је тужени 23.04.2018. године, око 21 час, дошао кући пијан из кафане и натерао своју кћерку да направи дрвени рам за таписерију, јер он тај рам није направио како треба, да је, док су тужила и кћерка правиле рам, вређао их и понижавао, а затим се вратио у кафану. Након описаног догађаја, тужила се са ћерком преселила код мајке и поднела тужбу за развод брака, а након развода брака, тужила се са ћерком вратила у кућу у Улици ... бр. ..., у договору са туженим. Због пријаве тужиле, туженом је у периоду од 04.10.2018. године до 04.11.2018. године одређена забрана приступа у кућу у Улици ... бр. ..., док је тужила у то време живела у ..., у ... улици бр. .. у породичној кући, која је власништво странака. Приликом последње пријаве туженог полицији од стране тужиле, полиција је изашла на лице места у кућу у Улици ... бр. .. и констатовала да тужени није у алкохолисаном стању, да је сам у кући и да нису констатовали у чему се огледа насиље, али су позвали туженог у полицијску станицу да да изјаву. Тужени је отишао својим колима у станицу, а када се вратио у кући је затекао тужилу, која је тада живела у ... улици бр. .. . Тужила је пријавила полицији да је тужени кршио забрану приступа у кућу у Улици ... бр. ..., због чега је тужени провео у затвору 15 дана. Према налазу и стручном мишљењу органа старатељства Центра за социјални рад Града ... између

парничних странака нема елемената насиља у породици, већ да нису у потпуности разрешиле партнерске односе.

На основу тако утврђено чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да у овом случају тужени није вршио физичко насиље према тужилји, а да је до вербалних сукоба између странака долазило континуирано, због неразрешених партнерских односа, а не због потчињеног положаја тужилје, да је тужилја актер вербалних сукоба колико и тужени и у односу између тужилје и туженог нема супериорне и потчињене стране, што значи да нема ни насиља у смислу одредаба Породичног закона, са којих разлога су одбили, као неоснован захтев тужилје, применом члана 197. Породичног закона.

По оцени Врховног касационог суда побијане одлуке засноване су на погрешној примени материјалног права, услед чега чињенично стање није потпуно утврђено.

Чланом 197. став 1. Породичног закона прописано је да насиље у породици у смислу овог закона, јесте понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице.

У поступку за заштиту од насиља у породици суд треба да испита да ли је, ако јесте, како је насиље испољено, односно да утврди да ли је конкретно понашање лица, за које се тврди да је извршилац насиља, а које понашање се састоји у одређеним радњама, пропуштању, гестикулацији и слично, заиста испољено и да потом квалификује то понашање. Дрскост, безобзирност, злонамерност су суштинска обележја насиља у породици, која га јасно разликују од дозвољеног понашања, то су правни стандарди, чију садржину треба да попуни суд, својим судом вредности. То значи да суд треба да користићи објективне мере и узимајући у обзир све специфичне, објективне и субјективне околности конкретног случаја, заузме став да ли је конкретна радња, односно понашање такво да се може сматрати дрским, безобзирним и злонамерним понашањем. При томе је неопходно, да суд покаже „нулту“ толеранцију на насиље, што подразумева да се свако понашање које одступа од стандарда нормалног за опхођење и комуницирање са члановима породице квалификује као насиље у породици. Уколико угрожавање постоји, није битан степен угрожавања, како то погрешно закључују нижестепени судови, већ је код постојања насиља у породици потребно утврдити и одредити адекватну меру заштите у складу са чланом 198. Породичног закона. Сврха заштитних, породично-правних мера је управо та да се њиховом применом спречи поновно извршење насиља у породици, да се обезбеди заштита физичког и психичког интегритета, здравља и личне безбедности члана породице изложеног насиљу, као и да се отклоне околности које погодују или подстичу понављање насиља, односно извршење других видова насиља.

Нижестепени судови су закључили да у овом случају тужени не врши физичко насиље према тужилји, већ да до вербалних сукоба између странака долази континуирано због неразрешених партнерских односа, да је тужилја актер вербалних сукоба колико и тужени и да у односу између тужилје и туженог нема супериорне и потчињене стране. Међутим, с обзиром да из утврђеног чињеничног стања следи да се тужилја обраћала два пута органу старатељства наводећи да је тужени назива погрдним именима скоро увек када је у припитом стању и пред дететом, да је једном приликом бацао све ствари из фрижидера и да је она тада позвала полицију, да јој је узео телефон и да се преко њеног налога на фејсбуку дописивао са разним мушкарцима, да је

27.03.2017. године дошао кући у видно алкохолисаном стању, да је викао на њу, вређао је, тражио њен мобилни телефон, како би нашао број полицајца за кога је сумњао да има нешто са њом и претио да ће јој се осветити, јер га је два пута пријављивала полицији, да се обраћала полицији, да је туженом у периоду од 04.10.2018. године до 04.11.2018. године одређена забрана приступа у кућу у Улици ... бр. ..., где је тужиља са заједничким дететом живела, то су нижестепени судови пропустили да утврде да ли је понашање туженог заиста испољено на начин на који га тужиља описује и да потом квалификују то понашање, као и да ли је такво понашање туженог угрозило душевно здравље или спокојство тужиље, са којих разлога је одлучено као у изреци.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити да ли је понашање туженог одступило од стандарда нормалног опхођења и комуницирања са тужиљом, при томе имајући у виду „нулту“ толеранцију на насиље, као и да ли је понашање туженог угрозило телесни интегритет, душевно здравље или спокојство тужиље. Пошто оцени да ли у понашању туженог постоје елементи насиља у породици, и уколико закључи да су наводи тужиље истинити, првостепени суд ће одлучити која мера заштите од насиља у породици прописана чланом 198. Породичног закона може да на најбољи начин спречи поновно извршење насиља, као и да отклони околности које погодују или подстичу понављање насиља или извршења других видова насиља. При томе, ће имати у виду да према члану 287. Породичног закона, суд није везан границама тужбеног захтева за заштиту од насиља у породици и да може одредити меру заштите од насиља у породици која није тражена, ако оцени да се таквом мером најбоље постиже заштита.

Са напред наведених разлога, одлучено је као у изреци, на основу члана 416. став 2. ЗПП, а укинута је одлука о трошковима поступа на основу члана 165. став 3. истог закона, јер зависи од одлуке о главној ствари.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**